

Spoločná listina o výklade Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA) medzi Kanadou a Európskou úniou a jej členskými štátmi

1. Preambula

- a) Európska únia a jej členské štáty a Kanada vydávajú túto spoločnú listinu o výklade v čase podpísania Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohody (CETA).
- b) Dohoda CETA obsahuje spoločný záväzok Kanady a Európskej únie a jej členských štátov k voľnému a spravodlivému obchodu v dynamickej a pokrokovej spoločnosti. Ide o modernú a progresívnu obchodnú dohodu, ktorá pomôže podporiť obchod a hospodársku činnosť a zároveň sa ňou budú presadzovať a chrániť naše spoločné hodnoty a vyhlíadky týkajúce sa úloh vlády v spoločnosti.
- c) Dohodou CETA sa vytvárajú nové príležitosti pre obchod a investície pre Európanov a Kanadčanov, v jej znení sa odráža sila a hĺbka vzťahov medzi EÚ a Kanadou, ako aj základné hodnoty, ktoré uznávame. Predovšetkým by sme chceli pripomenúť:
- že integrácia do svetového hospodárstva je zdrojom prosperity našich občanov;
 - naše pevné odhodlanie presadzovať slobodný a spravodlivý obchod, z ktorého musia ťažiť čo najširšie vrstvy našej spoločnosti;
 - že hlavným účelom obchodu je zvýšenie blahobytu občanov, a to prostredníctvom podpory vytvárania pracovných miest a udržateľného hospodárskeho rastu;
 - že Kanada a Európska únia a jej členské štáty uznávajú význam práva na reguláciu vo verejnom záujme a toto právo sa odráža aj v znení dohody;
 - že hospodárska činnosť sa musí uskutočňovať na základe jasných a transparentných pravidiel, ktoré vymedzia verejné orgány.
- d) Európska únia a jej členské štáty a Kanada budú preto naďalej schopné dosahovať legitímne ciele verejného záujmu, ktoré stanovili ich demokratické inštitúcie, ako napríklad verejné zdravie, sociálne služby, verejné vzdelávanie, bezpečnosť, životné prostredie, verejnú morálku, ochranu súkromia a údajov a podporu a ochranu kultúrnej rozmanitosti. Dohodou CETA sa takisto neznižujú úroveň našich noriem a predpisov týkajúcich sa bezpečnosti potravín, bezpečnosti výrobkov, ochrany spotrebiteľa, zdravia, ochrany životného prostredia alebo pracovnoprávnej ochrany. Dovezený tovar, poskytovatelia služieb a investori budú musieť naďalej dodržiavať vnútroštátne požiadavky vrátane pravidiel a predpisov. Európska únia a jej členské štáty a Kanada potvrdzujú záväzky v súvislosti s predbežnou opatrnosťou, ktoré prijali v rámci medzinárodných dohôd.
- e) Táto listina o výklade poskytuje v zmysle článku 31 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve jasné a jednoznačné vyhlásenie o tom, na čom sa Kanada a Európska únia a jej členské štáty dohodli v rámci viacerých ustanovení dohody CETA, ktoré boli predmetom verejnej diskusie a obáv, a uvádza ich dohodnutý výklad. Patrí tu najmä vplyv CETA na schopnosť vlád vykonávať reguláciu vo verejnom záujme či ustanovenia o ochrane investícií a riešení sporov, ako aj na trvalo udržateľný rozvoj, pracovné práva a ochranu životného prostredia.

2. Právo na reguláciu

Dohodou CETA sa zachováva schopnosť Európskej únie a jej členských štátov a Kanady prijímať a uplatňovať vlastné zákony a právne predpisy, ktoré regulujú ekonomickú činnosť vo verejnom záujme, s cieľom dosiahnuť legitímne ciele verejnej politiky, ako je ochrana a podpora verejného zdravia, sociálnych služieb, verejného vzdelávania, bezpečnosti, životného prostredia, verejnej morálky, sociálnej ochrany alebo ochrany spotrebiteľa, ochrany súkromia a údajov a podpora a ochrana kultúrnej rozmanitosti.

3. Spolupráca v oblasti regulácie

Kanade a Európskej únii a jej členským štátom sa dohodou CETA poskytuje platforma na uľahčenie spolupráce medzi ich regulačnými orgánmi v záujme kvalitnejšej regulácie a efektívnejšieho využívania administratívnych zdrojov. Táto spolupráca bude dobrovoľná: regulačné orgány môžu spolupracovať na dobrovoľnej báze, nebudú mať však povinnosť takto konať a nemusia ani uplatňovať výsledky svojej spolupráce.

4. Verejné služby

- a) Európska únia a jej členské štáty a Kanada potvrdzujú a uznávajú právo vlád na všetkých úrovniach poskytovať a podporovať poskytovanie služieb, ktoré považujú za verejné služby, okrem iného v oblastiach ako verejné zdravotníctvo a vzdelávanie, sociálne služby a bývanie či zber, čistenie a distribúcia vody.
- b) Dohodou CETA sa neznemožňuje vládam vymedziť a regulovať poskytovanie týchto služieb vo verejnom záujme. V rámci dohody CETA sa nebude od vlád požadovať privatizácia akejkoľvek služby, ani sa nebude vládám brániť v rozširovaní škály služieb, ktoré poskytujú verejnosti.
- c) Dohodou CETA sa nebude brániť vládam v tom, aby poskytovali verejné služby, ktoré predtým poskytovali súkromní poskytovatelia služieb, ani v tom, aby opätovne prevzali pod verejnú kontrolu služby, ktoré sa vlády rozhodli v minulosti privatizovať. Dohoda CETA neznamená, že uzatvorenie zmluvy o verejnej službe so súkromnými poskytovateľmi je nenávratne súčasťou komerčného sektora.

5. Sociálne zabezpečenie alebo poistenie

Kanada a Európska únia a jej členské štáty môžu regulovať poskytovanie verejných služieb, akými sú napr. sociálne zabezpečenie a poistenie vo verejnom záujme. Európska únia a jej členské štáty a Kanada potvrdzujú, že systémy povinného sociálneho zabezpečenia a poistenia sú vylúčené z dohody v súlade s článkom 13.2 ods. 5 alebo vylúčené z liberalizačných povinností dohody na základe výhrad, ktoré Európska únia a jej členské štáty a Kanada vzniesli v oblasti sociálnych a zdravotníckych služieb.

6. Ochrana investícií

- a) Dohoda CETA obsahuje moderné investičné pravidlá, ktorými sa zachováva právo vlád na reguláciu vo verejnom záujme, a to vrátane prípadu, keď táto regulácia má vplyv na zahraničné investície, pričom sa zároveň zaistí vysoká úroveň ochrany investícií a zabezpečí spravodlivé a transparentné riešenie sporov. Výsledkom dohody CETA nebude zvýhodňovanie zahraničných investorov voči domácim. Dohodou CETA sa nebude uprednostňovať využívanie systému investičných súdov zriadených na jej základe. Namiesto toho môžu investori zvoliť dostupné riešenie sporov na vnútroštátnych súdoch.
- b) V dohode CETA sa objasňuje, že vlády môžu meniť svoje zákony bez ohľadu na to, či to môže negatívne ovplyvniť investíciu alebo očakávaná investora týkajúca sa zisku. V dohode CETA sa ďalej objasňuje, že akákoľvek náhrada prislúchajúca investorovi bude založená na objektívnom posúdení zo strany tribunálu a nebude vyššia ako škoda, ktorú investor utrpel.
- c) Dohoda CETA obsahuje jasne vymedzené normy ochrany investícií vrátane noriem o spravodlivom a rovnocennom zaobchádzaní a vyvlastňovaní a poskytujú sa v nej jasné usmernenia pre tribunály na riešenie sporov týkajúce sa spôsobu, akým by sa tieto normy mali uplatňovať.
- d) Dohodou CETA sa vyžaduje skutočné ekonomické prepojenie s hospodárstvami Kanady alebo Európskej únie na to, aby mali podniky z dohody úžitok, a zabraňuje sa tomu, aby si „fiktívne“ alebo „schránkové“ firmy investorov z iných krajín so sídlom v Kanade alebo Európskej únii uplatňovali voči Kanade alebo Európskej únii a jej členským štátom nároky na náhradu. Európska únia a Kanada sa zaväzujú pravidelne preskúmavať obsah povinnosti poskytovať spravodlivé a rovnaké zaobchádzanie, aby sa zabezpečilo, že táto povinnosť odzrkadľuje ich zámery (vrátane tých, ktoré sa uvádzajú v tomto vyhlásení) a že sa nebude vykladať v širšom zmysle, než mali v úmysle.
- e) S cieľom zabezpečiť, aby tribunály za každých okolností rešpektovali úmysel strán stanovený v dohode, CETA obsahuje ustanovenia, ktoré umožnia stranám vydávať záväzné poznámky k výkladu. Kanada a Európska únia a jej členské štáty sa zaväzujú, že využijú tieto ustanovenia na to, aby sa predchádzalo akémukoľvek nesprávnemu výkladu dohody CETA zo strany tribunálov a aby sa takýto prípadný nesprávny výklad napravil.
- f) CETA sa rozhodne odkláňa od tradičného prístupu k urovnávaniu investičných sporov a stanovuje nezávislé, nestranné a trvalé investičné tribunály inšpirované zásadami verejných justičných systémov v Európskej únii a jej členských štátoch a v Kanade, ako aj medzinárodných súdov, ako sú Medzinárodný súdny dvor a Európsky súd pre ľudské práva. Členovia týchto tribunálov budú preto osoby kvalifikované na súdne funkcie vo svojich krajinách a na dobu určitú ich do funkcie vymenuje Európska únia a Kanada. O prípadoch budú rozhodovať traja náhodne vybraní členovia. Pre tieto osoby boli nastavené prísne etické pravidlá s cieľom zabezpečiť ich nezávislosť a nestrannosť,

zabrániť konfliktu záujmov, zaujatosti alebo zdaniu zaujatosti. Európska únia a jej členské štáty a Kanada sa dohodli, že bezodkladne začnú ďalej pracovať na kódexe správania v snahe naďalej zabezpečiť nestrannosť členov súdov, na spôsobe a výške ich odmeňovania a postupe ich výberu. Spoločným cieľom je ukončiť prácu do nadobudnutia platnosti dohody CETA.

- g) CETA je prvou dohodou zahŕňajúcou odvolací mechanizmus, ktorým sa umožní korekcia chýb a zabezpečí súlad rozhodnutí súdu prvého stupňa.
- h) Kanada a Európska únia a jej členské štáty sa zaväzujú monitorovať fungovanie všetkých týchto investičných pravidiel, včas riešiť všetky nedostatky, ktoré sa objavia, ako aj skúmať spôsoby, ktorými by sa dalo neustále zlepšovať ich fungovanie.
- i) Dohoda CETA preto predstavuje dôležitú a radikálnu zmenu v investičných pravidlách a riešení sporov. Vytvára základ pre mnohostranné úsilie o ďalší vývoj tohto nového prístupu k riešeniu investičných sporov smerom k Mnohostrannému investičnému súdu. EÚ a Kanada budú urýchlene pracovať na vytvorení Mnohostranného investičného súdu. Tento súd by sa mal zriadiť hneď po dosiahnutí minimálneho potrebného počtu účastníkov a mal by okamžite nahradiť bilaterálne systémy, ako je napr. systém ustanovený v CETA, pričom by mal byť plne otvorený na prístupenie ktorejkoľvek krajiny, ktorá dodržiava zásady, na ktorých je tento súd založený.

7. Obchod a udržateľný rozvoj

- a) V dohode CETA sa opätovne potvrdzuje dlhodobý záväzok Kanady a Európskej únie a jej členských štátov presadzovať udržateľný rozvoj, pričom je nastavená tak, aby posilnila príspevok obchodu k dosiahnutiu tohto cieľa.
- b) Dohoda CETA preto obsahuje komplexné a právoplatné záväzky týkajúce sa ochrany práv pracovníkov a životného prostredia. Európska únia a jej členské štáty a Kanada prisudzujú najvyššiu prioritu tomu, aby sa zabezpečilo, že dohoda CETA prinesie v týchto oblastiach hmatateľné výsledky, čím by sa maximalizovali výhody, ktoré dohoda prinesie pre pracovníkov a životné prostredie.

8. Ochrana práce

- a) Dohodou CETA sa Kanada a Európska únia a jej členské štáty zaväzujú k zlepšeniu ich právnych predpisov a politík s cieľom zabezpečiť vysokú úroveň ochrany práce. V dohode CETA sa stanovuje, že nemôžu zmierniť svoje pracovnoprávne predpisy s cieľom podporiť obchod a prilákať investície a že v prípade akéhokoľvek porušenia tohto záväzku môžu vlády vykonať nápravu takéhoto porušenia bez ohľadu na to, či to negatívne ovplyvní investíciu alebo očakávania investora týkajúce sa zisku. Dohodou CETA sa nemení právo pracovníkov vyjednávať, uzatvárať a presadzovať kolektívne zmluvy, ani právo na uskutočňovanie kolektívnych akcií.
- b) Dohodou CETA sa Európska únia a jej členské štáty a Kanada zaväzujú ratifikovať a účinne uplatňovať základné dohovory Medzinárodnej organizácie práce (MOP). Kanada ratifikovala 7 základných dohovorov a spustila proces ratifikácie jediného zostávajúceho dohovoru (*Dohovor o vykonávaní zásad práva organizovať sa a kolektívne vyjednávať*, 1949 (C98)).
- c) Dohoda CETA tiež pre Kanadu a Európsku úniu a jej členské štáty vytvára rámec na spoluprácu v pracovných otázkach súvisiacich s obchodom, ktoré sú predmetom spoločného záujmu, a to aj prostredníctvom zapojenia MOP a nepretržitého dialógu s občianskou spoločnosťou, aby sa dohodou CETA povzbudil obchod takým spôsobom, z ktorého budú mať prospech pracovníci a ktorý bude podporovať opatrenia na ochranu práce.

9. Ochrana životného prostredia

- a) Dohodou CETA sa Európska únia a jej členské štáty a Kanada zaväzujú, že budú zaisťovať a podporovať vysokú úroveň ochrany životného prostredia a usilovať sa o skvalitnenie príslušných právnych predpisov a politík a o zvýšenie úrovne ochrany, na ktorých sú tieto predpisy a politiky založené.

- b) V dohode CETA sa výslovne uznáva právo Kanady a Európskej únie a jej členských štátov stanoviť svoje vlastné environmentálne priority, stanoviť svoje vlastné úrovne ochrany životného prostredia a náležite prijímať alebo upravovať svoje príslušné právne predpisy a politiky, zohľadňujúc pritom svoje medzinárodné záväzky vrátane tých, ktoré sa stanovili v multilaterálnych environmentálnych dohodách. Európska únia a jej členské štáty a Kanada sa zároveň v dohode dohodli, že neznížia úroveň ochrany životného prostredia v záujme podpory obchodu alebo investícií, pričom v prípade akéhokoľvek porušenia tohto záväzku môžu vlády vykonať nápravu takéhoto porušenia bez ohľadu na to, či to negatívne ovplyvní investíciu alebo očakávania investora týkajúce sa zisku.
- c) Dohoda CETA obsahuje záväzky týkajúce sa udržateľného obhospodarovania lesov, rybárstva a akvakultúry. Zahŕňa tiež záväzky týkajúce sa spolupráce v oblasti environmentálnych otázok spoločného záujmu súvisiacich s obchodom – napr. zmena klímy, v súvislosti s čím bude dôležitou spoločnou zodpovednosťou Európskej únie a jej členských štátov a Kanady vykonávanie Parížskej dohody.

10. Preskúmanie a konzultácie so zainteresovanými stranami

- a) Záväzky týkajúce sa obchodu a trvalo udržateľného rozvoja, obchodu a práce a obchodu a životného prostredia sú predmetom špecifických a záväzných mechanizmov hodnotenia a preskúmania. Kanada a Európska únia a jej členské štáty sa v plnej miere zaväzujú účinne využívať tieto mechanizmy počas celej doby platnosti dohody. Okrem toho sa zaväzujú iniciovať včasné preskúmanie týchto ustanovení, a to aj v záujme účinného presadzovania ustanovení dohody CETA týkajúcich sa obchodu a práce a obchodu a životného prostredia.
- b) Zainteresované strany vrátane zamestnávateľov, odborov, pracovných a podnikateľských organizácií a environmentálnych skupín zohrávajú kľúčovú úlohu pri podpore účinného vykonávania dohody CETA. Európska únia a jej členské štáty a Kanada sa zaväzujú, že v záujme zhodnotenia vykonávania dohody CETA sa budú pravidelne obracať na zainteresované strany so žiadosťou o poradenstvo. Podporujú ich aktívnu účasť, a to aj prostredníctvom zriadenia Fóra občianskej spoločnosti dohody CETA.

11. Voda

Dohoda CETA nezaväzuje Kanadu ani Európsku úniu a jej členské štáty k tomu, aby povolili využitie vody na obchodné účely, ak si to neželajú. Dohodou CETA sa v plnej miere zachováva ich schopnosť rozhodovať o využívaní a ochrane vodných zdrojov. Okrem toho, dohodou CETA sa nebude brániť zrušeniu rozhodnutia o povolení komerčného využívania vody.

12. Vládne obstarávanie

Dohodou CETA sa zachováva možnosť obstarávateľských subjektov v rámci Európskej únie a jej členských štátov a Kanady využívať v súlade s ich príslušnými právnymi predpismi vo verejných súťažiach environmentálne, sociálne a pracovné kritériá, ako je napríklad povinnosť dodržiavať a uplatňovať kolektívne dohody. Kanada a Európska únia a jej členské štáty budú môcť využívať takéto kritériá vo svojom obstarávaní spôsobom, ktorý nie je diskriminačný a nevytvára zbytočné prekážky pre medzinárodný obchod. V rámci dohody CETA ich budú môcť naďalej využívať.

13. Prínosy pre malé a stredné podniky

CETA je prínosom aj pre malé a stredné podniky (MSP), v prípade ktorých úsilie o dosahovanie nákladov spĺňajúcich požiadavky zákazníkov predstavuje neustálu výzvu. CETA rieši túto otázku tým, že: umožňuje, aby boli takmer všetky vyrábané tovary vyvážené bez cla; znižuje čas spracovania na hraniciach a umožňuje, aby bol pohyb tovaru lacnejší, rýchlejší, predvídateľnejší a efektívnejší; znižuje regulačné prekážky, najmä možnosť zabezpečiť testovanie výrobkov a ich certifikáciu z hľadiska kanadských noriem v rámci EÚ a naopak; uľahčuje pohyb poskytovateľov služieb, ako sú zmluvní dodávatelia, nezávislí odborníci a podnikatelia uskutočňujúci krátkodobé návštevy, aby sa mohli ľahšie s klientmi a ponúkať servisné služby po predaji; a výrazne rozširuje prístup k možnostiam vládneho verejného obstarávania pre MSP na ústrednej, regionálnej a miestnej úrovni. Malí poľnohospodári budú taktiež profitovať z ľahšieho prístupu na trhy a lepších predajných príležitosti, a to aj pre špecifické kvalitné výrobky.

14. Preferencie týkajúce sa pôvodného obyvateľstva Kanady

Kanada do dohody CETA zahrnula výnimky a vyňatia, aby bola schopná prijímať opatrenia na ochranu práv a preferencií pôvodného obyvateľstva. Kanada je odhodlaná aktívne spolupracovať s partnermi z prostredia pôvodného obyvateľstva s cieľom zabezpečiť, že v prebiehajúcom vykonávaní CETA sa budú naďalej odrážať ich záujmy.

Tabuľka zhody – spoločná listina o výklade v porovnaní s textom dohody CETA

Táto tabuľka má pomôcť pri výklade dohody CETA porovnaním vyhlásenia o úmysle zmluvných strán v tejto listine s príslušnými ustanoveniami dohody CETA. Nižšie uvedený zoznam odkazov by mal byť čo najúplnejší, ale nie je vyčerpávajúci.

Odôvodnenie spoločnej listiny k výkladu	Referenčné znenie CETA
1. Preambula	
1.c) a d)	preambula dohody CETA, článok 54, článok 61 ods. 5, články 21.2 ods. 1 a 2, články 22.1, 23.3, 23.4, 24.3, 24.4, 24.5 a 28.3
2. Právo na reguláciu	preambula dohody CETA, článok 54, článok 61 ods. 5, článok 89, príloha 8-A, článok 212 ods. 1 a 2, články 22.1, 23.3, 23.4, 24.3, 24.4, 24.5 a 28.3
3. Regulačná spolupráca	Článok 212 ods. 6
4. Verejné služby	Článok 82 ods. 2 písm. b), články 8.9, 8.15, 9.2 ods. 2 písm. a), b), f) a g), článok 97, článok 132 ods. 5, články 13.10, 13.16, 13.17, 28.3, príloha I Výhrady a príloha II Výhrady
5. Sociálne zabezpečenie alebo poistenie	Článok 132 ods. 5, články 13.10, 28.3, príloha I Výhrady a príloha II Výhrady
6. Ochrana investícií	
6. a)	Preambula, článok 82 ods. 2 písm. b), články 8.36, 8.6, 8.9, príloha 8.9-A, článok 822 ods. 1 písm. f), g) a článok 283
6. b)	Článok 89 ods. 1, článok 812, príloha 8-A a článok 839 ods. 3
6. c)	Články 8.9, 8.10, 8.11 a 8.12, príloha 8-A
6. d)	Článok 81 a článok 818 ods. 3
6. e)	Článok 831 ods. 3
6. f)	Články 8.27, 8.28, 8.30 a 8.44
6. g)	Článok 828
6. h)	Článok 831 ods. 3 a článok 844 ods. 3
6. i)	Článok 829
7. b) Obchod a udržateľný rozvoj	Článok 221, kapitoly 23 a 24
8. Ochrana práce	
8. a)	Článok 232, článok 233 ods. 1, článok 234 ods. 2 a 3

Odôvodnenie spoločnej listiny k výkladu	Referenčné znenie CETA
8. b)	Článok 233 ods. 4
8. c)	Články 23.7 a 23.8
9. Ochrana životného prostredia	
9. a)	Článok 243
9. b)	Články 24.3 a a 24.5
9. c)	Články 24.10, 24.11 a 24.12
10. Preskúmanie a konzultácie so zainteresovanými stranami	
10. a)	Článok 223 ods. 3, články 22.4, 23.8, 23.9, 23.10 a 23.1
10. b)	Článok 221 ods. 3, článok 224 ods. 3, článok 224 ods. 4, článok 23.6, článok 238 ods. 4, články 24.13, 24.14, 24.15, 24.16 a Art. 24.7
11. Voda	Článok 19
12. Vládne obstarávanie	Článok 199 ods. 6 a článok 193 ods. 2
13. Prínosy pre MSP	Príloha 2-A, kapitola 4, kapitola 6, kapitola 19, kapitola 20 – pododdiel C
14. Preferencie týkajúce sa pôvodného obyvateľstva Kanady	Článok 122 ods. 2 a príslušné výhrady Kanady